

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens quatuor Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine decimusquartus, de
Iuramento, & Adiuratione. Secundus, de Voto. Tertius, & charior Authori,
de statu Religioso. Quartus, de vitiis oppositis Religioni

**Castro Palao, Fernando de
Lugduni, 1669**

Expenditur casus relatus in cap. Quamuis pactum, de pactis, in 6. §. 6.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76572](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76572)

lib. 5. noua collectionis. In fauorem mariti nunquam mulier fi-
deuere potest ipeato iure regio Castellæ lege 61. Tauri, qua
est 9. tit. 3. lib. 3. noua compilationis. Hoc supposito.

Communis sententia respondet, mulierem firmantem Iura-
mento fideiussorem, ita manere obligatam, vt nullatenus vt
posset beneficio Senatus Velleiani. Quia illud Iuramentum
purgat omne vitium, & imbecillitatem fideiussionis. Sicut in
contractu minoris, & alienatione fundi dotalis alienatio alio-
quin irrita Iuramento firmata manet ex dict. capite cum con-
tingat, à fortiori fideiussio, quæ alienationi occasionem præ-
bet. Et præterea hoc videtur decisum in cap. ex rescripto de
iureiurando, vbi mulier iurans fideiussorem compellitur
adimplere. Et ita tenet Couarruias cap. quæmuis pactum de
pactis 2. p. §. 3. num. 5. Antonius Gomez dicto cap. 1. §. num. 17.
Gregorius Lopez leg. 3. tit. 12. parte 5. verbo Sabida. Gutier-
rez 1. parte cap. 20. n. 2. & seqq. Molina Theologus disp. 540.
circa medium vers. illud est obseruandum. Fachineus lib. 2. con-
trouersiarum cap. 61.

Aliqui verò ex Doctoribus his censent, hoc intelligendum
esse, dummodo mulier conscia fuerit beneficij Velleiani, se-
cus si ignorans tale beneficium fideiussorem iurauerit, quia
iuramentum extendi non potest ad incognita, cap. veniens, cap.
quiritauallis de iureiurando, ac proinde neque ad renuncia-
tionem Velleiani ignorati. Sic Couarruias num. 5. Matienço
pluribus relatis lege 9. tit. 3. lib. 5. compilationis Gloss. 1. Aliis
verò Doctoribus nempe Gregorio Lopez Iachinco Gutierrez,
Molina & aliis apud ipsos hæc limitatio non probatur; eo
quod Iuramentum vim certiorationis videatur habere; præci-
pe cum sensus mulieris iurantis sit, se obligare ex parte sua
quantum possit.

4. Ego verò distinguendum existimo, de Iuramento cade-
nente super fideiussorem nullam ex defectu formæ & solemnita-
tis requisitæ, & de iuramento cadente super fideiussorem
validam. De Iuramento inquam cadente super fideiussorem
nullam, dicendum existimo; non solum non firmare contra-
ctum, sed neque obligatorium esse. Quia est de re vana & inu-
tili; & nullibi inuenitur fructuosa & vitilis facta adueniente iu-
ramento. Iuramentum enim non purgat vitium formæ & so-
lemnitatis requisitæ in contractibus. At si Iuramentum cadat
super fideiussorem validam, validum erit Iuramentum, &
obseruandum; firmabitque contractum; dummodo in eo con-
tractu certiorata fuerit mulier Velleiani. Hanc enim notiam
tum iure communi, tum Regio Castellæ, lege 3. titulo 12.
partita 5. existimo requiri, vt Iuramento censetur firmatus
contractus, & beneficium Velleiani exceptum. Moueor: Quia
certioratio expostulatur pro forma. At Iuramentum non sup-
plet formam, vt multis allegatis docet Matienço lege 9. titu-
lo 3. libro 5. compilationis. Gloss. 1. num. 6. Deinde Iuramentum
sequitur naturam actus, cui adhaeret vt sunt iura vulgaria;
sed fideiussio; in qua expressè est mulier non est certiorata benefi-
cij Velleiani, neque expressè est renunciatum, est infirma, &
venit rescindenda ope exceptionis. Ergo iuramentum illi acci-
dens secundum fortitorem conditionem. Neque obstat alienationem
fundis dotalis firmari Iuramento; quia mulier certiorata
fuerit de nullitatis alienatione, cap. cum contingat de iureiurando,
quia nullibi hæc certioratio expressèque renunciatio
contractu. Neque item obstat Textus in capite ex rescripto.
In quo manifestam vim facit Gutierrez & Fachineus. Quia vt
constat ex Glossa eo capite verbo. Mulierem ea de causa cogebatur
implere fideiussorem. Quia non opponebat exceptionem
Velleiani. Adde forè fuisse certioratam de tali beneficio,
& renunciasse; tamen ex supradicto textu hoc non colligatur,
sicut nec contrarium.

§. VI.

Expenditur casus relatus in capite, quamuis
pactum de pactis in 6.

SUMMARIUM.

- 1 Statuitur littera textus,
- 2 Quid colligatur ex supradicto textu.
- 3 Aliqua vt certa supponuntur.
- 4 Iuramentum quo filij renunciare hereditatem non patri, sed fratribus non tenent si esset factum absque patris consensu, secus si ex illius consensu.
- 5 Debet Pater in tali consensu vsque ad mortem persou-rare.
- 6 Si Iuramentum præstes Patri de renunciatione facienda, an debeat prestare illam? Affirmant aliqui & qualiter sit intelligendum.
- 7 An hæc renunciatio iurata ita firma maneat, vt non possit rescindi beneficio legis 2. Cod. de rescindenda venia-

tionem. Affirmant plures si maior sit viginti quinque annis.

- 8 Veritas est oppositum, & sit satis quibusdam obiectis nonibus.
- 9 Quid si expressè Iuramento renunciasse beneficii legis secundæ.
- 10 Qualiter supradicta intelligenda sint.
- 11 Renuncians opulentissima hereditati religionem ingrediens non potest allegare enormem lesionem, si dos competens Religionis concedatur.
- 12 Contractus ut dolo præstiti Iuramento non firmantur.
- 13 An hoc procedat in contractibus metu leui celebratis verius est procedere.

1. **V**T Iuramenti vis, & efficacia omnibus innoscet, in-
quit Pontifex quamuis pactum patri factum à filia, dum
nuptui tradebatur, vt dote contenta, nullum ad bona paterna
regulam habebat, improprie dicitur; si tamen Iuramentum
non vi, nec dolo præstito firmatum fuerit, ab eadem omni-
no seruari debet, cum non vergat in alterius salutis dispen-
dium, nec redundet in alterius detrimetum.

2. Ex huiusmodi textu satis colligitur, leges civiles im-
probare huiusmodi pacta. Vt constat ex leg. pactum dotali,
Cod. de collationibus & leg. pactum quod dotali Cod. de pactis
leg. qui supersit ff. de acquirenda hereditate, lege vitima
ff. de ius & legitimis hereditibus, lege, si quando §. illud Cod.
de inefficacia testamenti. Ea præcipue ratione improbantur
hæc pacta; quia censentur exhortationibus parentum, potius
quam voluntate filiorum fieri. Verum si Iuramento firmatum
presumptio inuoluntaria cessat; & vitium, quod alias habe-
bant illa pacta, purgatur.

3. Hæc igitur filiorum renunciatio de legitima sibi compe-
tente fieri potest patri à filia vel aliis fratribus. Item fieri po-
test gratis, vel pretio accepto.

Cum textus loquitur de filia non debes intelligere ad solam
filiam dispositionem limitari; cum etiam in filio causa honesta
huius renunciationis intercedere possit, vt bene notauit ex
communi sententia Couarruias de pactis 3. p. §. 1. num. 1. Gutier-
rez ibi verbo de filia, v. 4. Item procedit decisio etiam in filia
minori viginti quinque annis, & viginti duodecim; & edo sub
patria potestate sit. Quia textus generaliter loquitur, & Iura-
mentum hanc vim habet confirmandi minorum contractus ex
Text. in Authentica Sacramenta puerum. Sic Couarruias
dicto §. 1. n. 2. & §. 5. & Gutierrez n. 3. Deinde non requiritur ne-
cessario hoc pactum fieri dum nuptui filia traditur, nam etiam
fieri poterit ante vel post nuptias, dum religionem intrare vo-
luerit & ob alias causas sibi vitiles. Couarr. §. 2. n. 2. Gutierrez
ibi num. 1.

4. Circa huiusmodi textum, ea præcipua est dubitatio; an
locum habeat in filia vel filio renunciante hereditatem non
patri, sed fratribus; eamque renunciationem Iuramento confir-
mante? Respondeo negatiue. Si consensus patris abest. Quia
pactum de hereditate viuentis est omnino reprobatum, vt po-
te occasio captandi mortem, lege vitima Cod. de pactis, neque
vllibi inuenitur honestatum; ac proinde Iuramento confirma-
ri non potest. Sic Couarr. de pactis 3. p. initio n. 5. Fachineus lib.
8. Controuersiarum cap. 70. Gutierrez in cap. quamuis pactum
num. 2. Dices legem vitimam improbare pactum succedendi in
hereditate. Ergo non pactum renuncians succedentem? Res-
pondeo negando consequentiam. Nam renunciatio succedenti-
nis in fratrum fauorem, est fratribus successorem concedere
ac proinde est pactum de hereditate viuentis. Quod absque il-
lius consensu est omnino reprobatum.

Verum si ex consensu parentis hæc renunciatio fiat iam cel-
lar ratio, ob quam lego vitima Cod. de pactis. Hæc pacta prohi-
bentur; ac proinde confirmari Iuramento possunt. Sic Couarr.
& Gutierrez locis allegatis.

5. Solum est dubium; an in huiusmodi consensu debeat pa-
ter persou-rare, & renunciatio filij facta fratribus effectum ha-
beat? Couarruias de pactis 3. p. initio n. 8. in 4. & §. 5. casu. Du-
bium est, eo quod Iuramentum aliquam posse firmitatem con-
cedere pacto inito & valido. Sed contraria sententia proculde-
bio tenenda est; nempe sublatio consensu patris perire renuncia-
tionem, & Iuramenti obligationem. Nam illa renunciatio non
solum in fieri sed in conuetsari pendet ex consensu patris; eo
quod durante vita patris semper est in fieri; neque foritur effe-
ctum quo vsque ipse pater est vita discedat. Subiatio ergo consen-
sus patris perire renuncians; & obligatio Iuramenti, quæ illi erat
accessoria. Sic aliis relatis docuerunt Antonius Gomez lege 22.
Tauri num. 31. Menchaca lib. 3. controuersiarum vltis sequenti.
c. 44. n. 23. Molina de Hispanorum primogenitis, lib. 2. c. 3. n. 4.
Gutierrez cap. quamuis de pactis num. 3. & §. 5.

6. Deinde dubitare potes; si Iuramentum præstes patri de
renunciatione facienda, obligaris eam prestare; ita vt Iura-
mentum relaxari non possit?

Affirmat Couarruias de pactis 3. parte. initio num. 3. quem
sequitur Molina Iesuita tract. de iustitia disp. 579. num. 17.
Moueor quia tale Iuramentum æquius legit renunciationsi
factæ argumento legis si intra. ff. de pactis. Vbi ex promissione
liberationis

DE
CAST
PALA
TON
I
I

liberationis oritur actio, ac si liberatio facta fuisset; ac proinde ex hac promissione Iuramento firmata; expelli potest à petitione hereditatis & à dicendo nullo testamento in quo præteritus fueris virtute talis promissionis.

Sed hæc censentem intelligenda casu, quo iuratus renunciationem facere non simplicem, sed Iuramento firmatam; Nam simplex renunciatio est legibus improbatæ, & forte ipso iure nulla. Ergo iuramentum de illa præstanda, obligatorium esse non poterat, vt pote de materia vana & inutili. Debet ergo iuramentum fieri de renunciatione valida & à legibus approbatæ, quæ nulla alia est, nisi quæ Iuramento firmatur.

7. Præterea dubitare; an hæc renunciatio iurata ita maneat iuramento firma vt eam rescindere non possit beneficio legis 2. Cod. de rescindenda venditione, Communis sententia censet manere omnino firmam, nec rescindi posse, nisi ob enormissimam læsionem si à maiore viginti quinque annis fiat. Sic docet Couar. cap. quatuor pactum. 3. p. 8. 4. num. 4. & 5. lib. 2. variarum cap. 4. num. 5. Molina de Hispanorum primogeniis lib. 2. cap. 3. num. 18. Mouenit. Quia Iuramentum habere potest vim confirmandi contractum, alioquin inualidum & excludendi remedium dictæ legis secunde. Ergo dicendum est, eam de facto habere, cum hoc religioni Iuramenti conuenientius sit. Excludunt dicti Doctores læsionem enormissimam. Quia hac intercedente censetur dolosa renunciatio. Vt multis relatis tradit Menochius libro 1. de arbitrariis iudic. quest. 71. num. 18. Ac proinde nec confirmanda Iuramento ob defectum consensus. Quæ autem sit læsio enormissima? arbitrio prudentis Molina relinquit. Aliis placet, quæ in duplo vel quadruplo excedit. Notante dixi, Iuramentum debere esse factum à filio maiore viginti quinque annis. Nam si à minore fiat, censet & bene non excludi remedium dictæ legis secunde nisi expressum fuerit, vt loquendo de minore diximus.

8. Ceterum dicendum existimo, ob Iuramentum absolute præstitum à maiore viginti quinque annis in hac renunciatione hereditatis paternæ, non excludi beneficium legis secunde Codicis de rescindenda venditione. Sic. expressè Antonius Gomez tomo 2. variarum capite 14. numero 20. vers. ex quibus notabiliter Gaietum. Authent. Sacramenta puerum, num. 87. Fachineus lib. 8. controuersiarum cap. 69. Moueor quia receptissima Doctores sententia est, quam tradit Seraphinus de priuilegiis Iuramentorum priuilegio 83. num. 44. & Menoch. cons. 29. num. 40. volum. 1. Iuramentum simpliciter appositum non pugnare duo vitia, sed vnum tantum. Sed Iuramentum in præsentem purgat vitium nullitatis renunciationis inducæ legibus civilibus. Ergo non purgat vitium deceptionis, ob quod conceditur remedium dictæ legis secunde. Contrarium dicentem si maior viginti quinque annis iurat contractum validum. Nam tum Iuramentum non videtur adduci nisi ad renunciationem concessam in lege secunda cum ad nihil aliud necessarium fueris; & in hac parte est verissima sententia Couarruiæ & Molina supra.

Sed obicit Fachineus supra, renunciatio hereditatis futuræ ob certam dotem, est quedam transactionis species; arguendo legem de transactionibus. Sed transactio non rescinditur ob læsionem quamcumque lege Lucius §. ultimo ff. ad Trebellianum. Ergo nec renunciatio. Secundo, renunciatio est donatio argumento legis 1. ff. de transactionibus, lege. Modestinus ff. de donationibus. Donatio autem, quia ex libertate nascitur ob læsionem. Tertio quia hæc renunciatio non est iuris quæriti, sed quærendi, cuius nulla ratio habenda est, quia est incertum. Quarto ad idem: hæc renunciatio non est iuris, quod de præsentem sit in bonis patris, sed quod mortuo illo obendum est. At hoc est incertum; cum sit renunciatio. Ergo læsio allegari non potest. Quinto, parens concedens filie dotem præsumendus est bono illius consulere magis quam alius quilibet. Ergo allegari non potest læsio.

His argumentis à Fachineo adductis optimè ipse satisfacit. Ad primum negat, esse transactionem; quia nulla est lis, nec timor litis, sed esse conventionem quæ si iniusta sit, & grauem læsionem contineat? merito rescinditur. Ad secundum nego, esse donationem; quia est renunciatio ob dotem acceptam. Ad tertium concedo esse renunciationem iuris quærendi; & licet incertum sit; at sub ea incertitudine æstimatur de præsentem, in qua æstimatione si læsio contingat, reparanda est. Ad quartum eodem modo responderetur. Ad quintum præsumendum est patrem melius, quam alius prouisorum filiis; at si contrarium coultet, præsumptio cessat. Maneat ergo firmum ob renunciationem simpliciter iuratum non impediri rescissionem concessam in dicta lege secunda.

9. Maiorem mihi difficultatem ingerit; an si expressè beneficium legis secunde renunciaueris, censetur exclusus à contractibus rescissione? Et difficultas in eo consistit; quia deceptor obligationem habet in conscientia foro, reparandi læsionem. Ergo non est Iuramentum iustum, quo hæc reparationem excludit. Idem si ob enormissimam læsionem non censetur voluntati consentire contractui, quantumvis Iuramento firmes; Ferd. à Castro Sum. Mor. Pars. 111.

etque de causa agere potes non obstante Iuramento ad contractus rescissionem; similiter ob enormem læsionem censendus es, contractui non consentire, & agere posse ad rescissionem contractus.

Dicendum ergo est, facta renunciatione expressa beneficii legis secunde te non posse illo vti. Quia est renunciatio cedens in utilitatem creditoris Iuramento firmata. Creditor namque obligationem non habet rescindendi contractum; sed reparandi inæqualitatem, & deceptionem factam, quam reparare potest; tamen iudicis auxilio non cogatur ad contractus rescissionem. Ergo cessio illius actionis honesta est, & Iuramento confirmari potest. Quæ ratione persuadeor; neque ob enormitatem læsionis te agere posse, si expressè renunciaueris actioni ob enormissimam læsionem promouenti. Sic Antonius Gomez tom. 2. variarum cap. 14. num. 20. Quia hæc actio renunciabilis est. Ergo si sufficienter renunciatio exprimitur, censenda est facta. Neque tunc dolus interuenit, nec præsumi potest eum factis constet de consensu. Et forte ob hæc rationem Arias Pinel. d. leg. 2. Codicis si aduersus venditionem 3. p. cap. 8. num. 7. & 8. & Molin. Theologus tract. 3. disp. 579. num. 35. ante 4. conclusionem. Reprobant distinctionem enormis læsionis, vel enormissimæ; subditque Molina ob enormem læsionem & relaxandum esse Iuramentum, & admittendam actionem: actionem inquam credo, ad reparandum inæqualitatem contractus; sed non ad rescissionem contractus.

10. Supradicta procedunt cum hereditas parentis renunciaturo dato renuncianti aliquo pretio. Nam si gratis factum est, aliquid non poterit læsionem enormem, nec enormissimam: cum illa renunciatio sit donatio. Et in donatione hæc læsiones intercedere non possunt. Sic Antonius Gomez dicto tom. 2. variarum cap. 14. num. 20. fine. Fachineus lib. 8. controuersiarum cap. 69. argument. 2. Ex alio autem capite infirmari potest renunciatio; si renuncianti non remaneant competentia ad sui sustentationem. Item si defuit causa legitima. Molin. Theologus tract. 2. disp. 579. n. 33. Couar. de pactis 3. p. §. 2. n. 6.

Adde non defuere Auctores graues quos refert ibidem Couarruias, sentientes filiam renunciantem gratis hereditatem tamen Iuramento firmet nullam esse renunciationem. Quia Textus in cap. quatuor pactum solum renunciationem dote accepta validam. Reliquit ergo inualidam aliam renunciationem. Sed hoc non est admittendum, quia ratio textus æquè in vtraque renunciatione procedit, & quia illa dictio dote contenta non fuit taxatiua, sed gratia frequentioris vltus appositæ. Sic Couarruias supra & Gutierrez, verbo dote contenta.

11. Deinde aduertendum est filium vel filiam, ingredientem religionem, renunciantem opulentissimæ hereditati, contentam dote competente secundum consuetudinem; nequam allegare posse enormem vel enormissimam læsionem; neque ipsam nec monasterium. Non ipsam, Nam ipsa ad illum statum perfectionis competentia bona accipit, & iustissime, & prudentissime reliqua admittit. Neque item monasterium allegare potest læsionem; cum illa bona nec sint, nec debeantur monasterio facta renunciatione. Sic Couarruias de pactis 3. parte §. 2. num. 5. Gutierrez ibi verbo. Dum nuptui tradebatur, num. 1. Molin. lib. 2. de primogeniis cap. 3. num. 27. Molin. Ieluita tract. 2. de iustitia disp. 579. n. 17.

Tandem in hoc Textu & in cap. cum contingat de iure iurando & in Authent. Sacramenta puerum. Excipitur contractus alienationis, & renunciationis vi metu & dolo præstitæ, quæ nullatenus firmantur Iuramento; esto Iuramentum dum non relaxatur obligatorium sit. Sic omnes Doctores.

Solum est dubium; an contractus ex metu leui celebrat, Iuramento firmetur? Videntur firmari, neque relaxari Iuramentum posse. Quia ob huiusmodi metum nec admittitur in iudicio actio, ad rescindendum contractum. Ergo signum est firmum manere: non enim denegat rescissionem ob presumptionem falsam. Secundo in cap. si verò & cap. verum de iure iurando, ea de causa conceditur relaxatio Iuramenti, quia grauissimo metu præstitum fuit. Ergo à contrario sensu vbi non fuerit talis metus, relaxatio est deneganda. Tertio quia metus leuis facili negotio incurritur, & facili negotio tolli potest; ideoque in iure nullius est considerationis. Non ergo debet ob illius causam Iuramentum relaxari. Sic tenent Gregorius Lop. leg. in verbo que la fiso tirul. 11. partia 3. Syluest. Iuram. 4. q. 7. sine & alij plures relati à Sanch. lib. 4. de matrimonio disp. 20. num. 7.

Ceterum contrarium est omnino dicendum cum ipso Sanch. ibi n. 8. & alij ab ipso relati. Ratio ea est: quia extorquens contractum metu leui iniuste incusso, iniustitiam committit; quam iure naturæ reparare debet; res in pristinum statum reducendo; ac proinde contractum rescindendo. Sed aduersus hanc obligationem naturalem Iuramentum procedere non potest. Ergo Iuramentum non potest talem contractum firmare. Ergo relaxari ab Episcopo poterit, cum iusta causa relaxandi adsit, quousque turpitudine ex parte creditoris interuenit. Neque obstant in contrarium adducta. Ad primum admittit ob metum leuem denegari actionem in iudicio, ut litibus

omnia implicentur. At officio iudicis succurritur metu pafso, & contractus rescinditur. Sanch. lib. 4. de matrimonio disputat. 9. num. 5. Gutierrez de matrimonio cap. 76. num. 7. Ad secundum concedo illis tantum textibus dari Iuramenti relaxationem, & contractus rescissionem ob metum grauem; inde tamen non inferitur, si metus leuis addit, dari non posse relaxationem præcipue cum Textus in cap. sollicitè, & cap. accepta de restitutione spoliarorum & Authentic. Sacramentis puerum, pro confirmatione contractus, spontaneum Iuramentum exposculauerint; quod absolute non est, quod metu leui præstitum fuerit. Ad tertium dico metum leuem facile inueniri, & facile tolli posse, eaque de causa in iudicio non admittitur actionem, ad rescindendum ea, quæ illo metu facta fuerint. Sed quia in foro conscientie adest obligatio, ea rescindendi; ea de causa Iuramentum relaxari potest.

§. VII.

An Iuramentum habeat vim confirmandi contractus, factos contra prius Iuramentum.

S V M M A R I V M.

1. Contractus qui secluso iuramento validi sunt Iuramento firmantur, etiam si contra prius Iuramentum fiant.
2. Explicatur textus in cap. dilecto filio de præbendis.
3. Quid de actibus omnem suam firmitatem à Iuramento recipientibus? Plures censent valere.
4. Quid sentendum sit, ubi distinctione respondetur.
5. Apponitur duplex limitatio superiori doctrinæ, & reuocatur.

Indistinguenda sunt duo actuum genera, primum illorum, qui secluso Iuramento firmitatem habent. Secundum, qui à Iuramento forniuntur firmitatem. Si loquamur de actibus secluso Iuramento validis, quorumque valor pendet ex sola voluntate disponentis, validi sunt, & firmi; tamen si prius Iuramento aduersentur. Est communis sententia, vt videre est in Couarr. de pactis 2. p. §. 2. Gutierrez de Iuram. cap. 1. n. 81. Anton. Gon. leg. 57. Tauri num. 58. Matienço leg. 3. Gloss. 13. tit. 10. lib. 5. compilation. Sanch. lib. 6. de matrimonio disputat. 13. num. 5. & per totum, & lib. 3. in Decal. cap. 12. num. 31. Ratio est manifesta: Quia per Iuramentum non admittitur iurantis potestas faciendi actum, quem alias validè facere poterat, sed solum ne licitè faciat; vt probat expressè. Text. in leg. si quis, in princ. testament. vers. nemo ff. de legatis 3. ibi. Nemo eam sibi potest legem dicere, vt à priore ei recedere non liceat. Exemplis doctrina comprobatur. Primò. Constituiti procuratorem; iurasti non reuocare, reuocas; tenet reuocatio; quamuis peritius ex illius animo nunquam reuocandi iurasti. Sic Gloss. celebris in cap. vlt. de procuratoribus in 6. Matienço d. Gloss. 13. num. 3. Sanch. lib. 6. disp. 13. num. 5. Gutierrez. num. 80. Antonius Gomez num. 58. Secundò iurasti puella sponsalia; contractus cum alia matrimonio; actus tenet, vt deciditur expressè cap. licet, de sponsalibus, & tradunt omnes. Tertio promissisti sub Iuramento vendere agrum Petro; vel fortè vendidisti; sed non tradidisti; alteri vero vendidisti, & tradidisti; Tenet hæc secunda venditio, & constat ex leg. quous Cod. de rei venditione & leg. traditionibus Cod. de pactis, & probat laudè Couarr. de pactis 1. p. §. 4. num. 2. & 4. Decret. 1. p. cap. 5. num. 9. & 10. Azor. lib. 1. institucionum moral. cap. 9. quæst. 3. Matienço d. Gloss. 13. num. 4. Sanch. lib. 3. sum. cap. 17. num. 17. Excipiunt Couarr. Sanch. & alij, nisi prior cui est res vendita sub Iuramento admoneat venditorem extrajudicialiter, vt Iuramentum seruet; & de non seruando appellet apud iudicem Ecclesiasticum, tunc enim venditio secunda est nulla, vt potè facta pendente appellacione. Quarto, communiter adducitur confessio secundi testamenti aduersus primum iuratum, quæ ex communi sententia valida est, vt multis allegatis probat Couarr. in Rubric. de testam. 2. p. n. 5. Gutierrez. de Iuram. 2. p. cap. 1. in num. 2. Antonius Gomez lege 3. Tauri num. 95. & clarè videtur decidi lege regia 25. tit. 1. partit. 6. ibi. Ningun ome pueda fazer testamento tan firme, que no lo pueda desque mudar, quando guisere, facta el dia que muera. Non igitur ex Iuramento non reuocandi testamentum, constituitur testamentum irrevocabile; aliis exemplis hoc ipsum confirmari poterat. Sed hæc sufficiant.

2. Solum obici potest. Text. in cap. dilecto filio 25. de præbendis. & dignitat. Vbi occasione electionis duorum ad vnum canonicatum, & præbendam dicitur. Quanquam interdum hi, ad quos spectat electio de communi assensu augmentare valeant numerum præbendarum, quoddam ius speciale de nouo creando; nisi fortè statutum aliquod obuiare, quod esset Iuramento firmatum; vel cui sedis Apostolicæ confirmatio accessisset: huiusmodi clausula prohibitionis adiecta. Vt si quidquam contra id fieret, non valeret. Colligitur ergo ex hoc textu Iuramentum reddere actum nullum, qui aliàs se-

cluso Iuramento validus esset. Validè namque angere numerum Canonicorum possent. Ob hanc obiectionem plures Doctores, quos refert Sanch. lib. 3. sum. cap. 12. num. 33. Censent actus speciales, quorum Laici incapaces sunt, contra prius Iuramentum factos, nullos esse. Sed certè absque vilo fundamento procedunt. Alias Episcopus iurans non reuocare vicarium, eum reuocare validè non posset; & iurans non reuocare licentiam audiendi confessionem, nulla esset subsecuta reuocatio. Quod non est dicendum. Quia Iuramento non admittitur facultas variandi actum alias mutabilem; præcipue cum satis tritum sit Iuramentum sequi naturam actus cui adheret. Neque argumentum desumptum ex cap. dilecto illam vim habet. Nam illa verba fuerunt proposita à parte contraria, ad infirmendam electionem; quibus tamen non fuit nixus Pontifex, ad illam iram definiendam. Pontifex autem illam electionem irritauit, quia fuit electio duorum ad vnam præbendam sine distinctione. Quod erat contra Turonen. Concilium; ibi allegatum. Neque Canonici intenderunt præbendam diuidere, & numerum augere; fortè id non poterant, neque ex textu contrarium colligunt. Neque Pontifex definiit, an si Canonici Iuramentum præstitissent, non augendi numerum, sibi præiudicare possint. Sed id intactum reliquit. Sed gratis concessio, quod allegationem illam Pontifex approbaret, & ob eam causam infirmaret electionem dicendum esset, non potuisse illos Canonicos numerum Canonicorum augere; non quia aduersus Iuramentum de non augendo procedebant; sed quia procedebant aduersus statutum in fauorem Ecclesiæ & boni communis à se factum, cui derogare non poterant. Dupliciter qualibet communis inquit Couarr. de pactis 2. p. §. 2. num. 5. vers. ego vero statueret potest, primo in vii utilitatem, alterius, seu boni communis, priori statuto, etiam Iuramento firmato; & à Papa confirmato derogare poterit ex cap. cum accessissent de constitutionibus. Imò etiam si esset cum clausula irritante ex Textu in cap. statutum §. in nullo, & §. vltimo de rescriptis in 6. Vbi permittitur eis, in quorum fauorem latum est decretum cum clausula irritante derogare. Consentit Sanchez lib. 3. sum. cap. 15. n. 6. Secundò statueret potest in fauorem boni communis, cui statuto nequit communitas derogare. Quia ratione iuris acquisite sibi sublata est potestas aliter disponentis. Sic Sanchez & Couarr. suprà. Sit ergo certum actum alias validum non reddi inoffensum ex eo, quod fiat contra Iuramentum.

3. Verum si de actibus, qui omnem suam firmitatem accipiunt à Iuramento, sermo sit, maior est dubitatio, an si fiat contra prius Iuramentum validi sint, & firmi Iuramento confirmati. Verbi gratia iurasti, non alienare fundum dotalem, neque hæreditati paternæ renunciare alienari, vel renunciatum Iuramento alienationem & renunciationem factam confirmari, eritne alienatio vel renunciatio valida?

Graues Doctores censent, valere. Sic Antonius Gomez leg. 53. Tauri num. 58. Suarez lib. 2. de Iuramento cap. 30. d. num. 4. & eam probabiliter reputat Sanch. lib. 3. in Decal. 1. 2. num. 8. Mouentur: quia ex Iuramento priori non alienandi non est tibi sublata facultas alienationis faciendæ & Iuramento confirmandæ. Nam Iuramentum prius solum videtur impedire, alienationem licitè facere; non tamen si facias, quod valida sit. Nam si aliqua ratione id impedire posset, est contra impedire vires Iuramenti necessarij ad valorem alienationis. At Iuramentum non alienandi non contradicit Iuramento non reuocandi alienationem factam. Aliud enim est, alienare; aliud non repetere alienationem. Ergo Iuramentum non alienandi, non contradicit Iuramento, de non repetendo alienationem. Ergo non impedit eius vires.

4. Pro resolutione aduerte; tripliciter posse mulieres Iuramentum facere, non alienandi fundum dotalem; non donandi coniugi; non renunciandi paternæ hæreditati. Primo in gratiam & fauorem hæredem, & successorum. Secundò in honorem Dei, vt inde aliquas elemosynas, & pia opera præstent. Tertio in propriam utilitatem, vt commodius vivant.

Si in propriam utilitatem primum Iuramentum factum est, censet verissimum esse, alienationem factam validam esse; & absque vilo periculo Iuramento confirmari quia actu ipso alienationis renunciatus Iuramento, quod in tui utilitatem præstitisti; censetur enim factum esse sub hac tacita conditione; nisi contrarium tibi vellet esse iudicaueris. Sic Sanchez lib. 3. sum. cap. 12. num. 39. in fine. Antonius Gomez leg. 52. Tauri num. 58. Et idem est si Iuramentum, de non alienando, factum sit in gratiam hæredum, & successorum, & non sit acceptatum. Nam ante acceptationem reuocari pro libito potest; & ipsam alienationem censetur reuocatum. Sic Sanch. illo cap. 12. num. 39. Et consentit ex parte Suarez, quatenus censet alienationem validam esse; contradicit tamen, sed immerito; in eo quod existimet, periculum committi in sic alienando.

Verum si Iuramentum non alienandi, in gratiam alterius factum sit, & ab eo acceptatum. Communis sententia defendit, alienationem inuvalidam esse, inuvalidamque Iuramentum, eam confirmans. Sic tenent post alios relatores Couarr. de pactis 2. p. §. 2. num. 4. Gutierrez de Iuramento 1. p. cap. 1. num. 87.